

cernimus, nisi probare valuerint se, cum ordinarentur, eos necesse damnatos. Sic tenent Innoc. cap. 1. de schismat. num. 4. Collectarius, & Hugo, quos refert, & sequitur Panotm. cap. vtriusque num. 46. de dolo & contumacia. vbi dicit hanc sententiam sibi multum placere. Felin. cap. ad probandum, de sententia, & re iudic. num. 7. Enriquez lib. 14. de irregularitat. cap. 6. num. 6. Maiolus lib. 4. de irregularitat. cap. 25. male citatur a Conart. supra. Alfonso a Castro lib. 2. de lege poenali, cap. 15. quia id non dicitur.

47 Immo hae sententia est vera, licet ignorantia sit culpabilis, seu vincibilis, modo non sit crassa, aut supina, iuxta cap. 2. de elect. in 6. vt in alio simili dixi in hoc eodem dub. in 2. poena simoniae in ordine, & latius loco citato de marim. Nec obstat, inquit Innoc. cap. 1. de schismat. num. 4. cap. 1. de ordinat. ab Episcop. qui resig. Episcop. vbi dicitur quod si non sit supina ignorantia, potest Episcopus dispensare cum ordinatis ab Episcopo, qui resignauit Episcopatum: ergo supponit, quod quando ignorantia erat probabilis, incurrit irregularitatem, sed dispensabilem per Episcopum, quia id ideo est in illo casu, quia non potest esse sine suspitione scientiae, postquam Episcopus manifeste renunciat. Sic tenent Innoc. Enriquez, Maiolus proxime citati.

48 Nota circa hanc poenam, quod si quis per meritum ordinatur ab ipsis Episcopis excommunicatis, &c. si metus est grauis, & cadens in vitam constantem, non incurrit has censuras: quod etiam fatentur Doctores oppositi. Sic Glossa cap. si qui a simoniaco, versio. si qui 1. q. 2. Syluest. verbo irregularitatis, quast. 7. & ibi Angel. num. 30. Armilla num. 78. Nauart. cap. 27. Lat. num. 241. Hisp. num. 242. Enriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 36. sine, & lib. 24. de irregularitat. cap. 6. num. 6. Maiolus lib. 4. de irregularitat. cap. 25. & communis.

49 An vero sit etiam poena simoniae in ordine, vt pretium pro ordine receptum sit restituendum, dicam infra in dubio speciali de hoc.

50 Poena simoniae in ingressu Religionis sunt haec. Prima poena est, quod tam dantes, quam recipientes, si sint singulares personae, incurunt excommunicationem Papae reseruatam: si vero Capitulum, vel conventus, suspensionem Papae reseruatam. Sic habetur expressè Extravaug. 1. de simon. quae poena non incurritur, quando aliquid recipitur absque pacto, vel ob consuetudinem, vel antiqua iura hoc concedentia, vel absque praesumptione bono animo; quia bis repetit extrauagans ea verba, eos qui praesumunt. Sic Nauart. in omnibus summis cap. 27. num. 106. Caiet. verba, excommunicatio, cap. 73. Nec incurunt recipientes Moniales pro dote, & sustentatione ingressura, vt late dixi supra dub. 24. Item Martinus Quintus dixit hac sententia nolle ligari Moniales, vt refert Nauar. ibi. Syluest. excommunicatio 9. excommunicatio. 44. num. 81. D. Anton. 3. p. tit. 24. cap. 67.

51 Secunda poena est, quod si quis simoniace ad professionem est receptus, si ipso sciente id factum est, tam recipientis, quam Monialis recepta, vel Monachus receptus, sine subditis, siue Prelatus sit, siue spe restitutionis de suo monasterio repellendus est, cap. quoniam, de simonia;

& dicit textus quod repellatur in locum arctioris regulae ad perpetuam penitentiam agendam: & Manuel 2. tomo cap. 8. num. 10. dicit ibi, in arctiori Religione professurum esse, vel in alio loco eiusdem ordinis, si arctior ordo non inueniatur. Haec habetur d. cap. quoniam. Quando vero ipso ignorante hoc factum est, sic simoniace receptus debet renuciare eidem loco, & postquam renuciauerit, potest de nouo recipi, si ibi absque scandalo possit remanere, vel ponatur in alio loco eiusdem Ordinis. Sic habetur cap. de regularibus, de simon. & adducit hoc D. Thom. 2. 2. quast. 100. art. 6. ad 5. Soto lib. 9. de iust. quast. 8. art. 1. ad 5. & latius Syluest. verbo simonia, quast. 15. dicto 8. & dicunt D. Thom. & Syluest. quod simoniace receptus ignoranter, vbi renuciauerit, potest denouo recipi, mutato priori loco. Sed hoc textus non dicit, nisi quando ibi non potest absque scandalo remanere: tunc enim ad aliud monasterium eiusdem Ordinis mittendus est, vt patet ex d. cap. de regularibus, & notat Syluest. ibi cum Rayn. & Vlder. quod praedictus rigor est seruandus in simonia reali, etiam omnino occulta, etiam in foro conscientiae, & penitentiali: & probat ex d. cap. quoniam, de simon. quod de accusatione, & inquisitione nil dicit. Sed hoc nullo modo credo, quia d. cap. quoniam, dicitur, a monasterio repellantur: quod sententiam ferendam clare importat: & d. cap. de regularibus, loquitur cum Episcopo, & dicit, eos ad renunciandum cogas; & cap. dilectus el 2. de simon. expressè ponitur quid agendum sit in hoc casu, quando per accusationem, & quid, quando per inquisitionem proceditur: & praeterea in dictis textibus nullum est verbum, quod sententiam latam importet. Item quia haec est poena, & grauisima, nec potest Religiosus eam in se exequi, cum recedere non possit absque licentia Praelati, & est cogendus se infamare: & sic hoc credo verissimum.

An vero electio simoniaca ad praelaturam Religionis valeat, habes supra sub hoc dubio, p. 11.

Nota, quod in fauorem Religionis possit Episcopus cum talibus dispensare in ordine, & in loco, & in Capitulo: atque Praelatus Religionis, si non participauerit in simonia; sed si participauerit, quia cum ex hoc sint puniendi, non debent ex eo priuilegium obtinere; imò videtur amississe potestatem recipiendi, & eos acquisuisse, qui non deliquerunt, argumento ex cap. bona, de elect. Sic Rayn. quem refert, ac sequitur Syluest. verbo simonia, quast. 15. dicto 8.

An vero profectio simoniace facta, valida sit, dicendum est validam esse, vt late probauit lib. 5. summe cap. 4. num. 36. Quare talis non potest nubere, nec redire ad saeculum. Sic colligitur expressè ex d. cap. quoniam, de simon. quatenus habet receptum simoniace debere in alio monasterium eiusdem Ordinis detruigi; & quod si non inueniatur, maneat in illo, ne damnabiliter euagetur. Sic tenent Rebuff. praxi benefic. tit. de dispensat. cum Regularibus, num. 16. Anan. cap. dilectus el 2. de simon. Panotm. cap. veniens, eodem tit. num. 4. Soto lib. 9. de iust. quast. 8. art. 1. ad 5. Nauart. cap. statutus, 14. quast. 5. in 25. commento 4. de Regularibus; vbi bene addit, quod ins accipiendi victimam indeterminatam ex communi, aut per portionem priuilegiatam, seu determinatam canonicalem,

canonicalem, vel monachalem, quod Monachus, vel Canonicus ritè receptus habet, impeditur quando excommunicatus profiteretur, vel simoniace, donec sublequatur absolutio, & dispensatio, relicto solo victu ad vitam necessarium. Ratio differentia est, quod adquisitio status, est quasi acquisitio characteris omnino indelebilis: at ius accipiendi talem victum, vel portionem, est quasi acquisitio beneficij, quae impeditur per simoniam, vel excommunicationem: sicut per depositionem regularis non tollitur status, nec mutatur in saecularem, sed tantum tollitur vox in Capitulo, & victus integer ex communi, relicto solo victu ad vitam omnino necessarium. Haec Nauart. ibi.

55 Tertia poena est, quod simoniaco in Religione tenetur restituere pretium: de qua infra in dubio speciali de hoc.

56 De poenis vero simoniacorum dantium aliquid pro litteris gratiae, vel iustitiae a sede Apostolica obtinendis, dic breuiter, quod faciens pactum pro iustitia, vel sibi, vel alteri obtinenda, & promittens aliquid ea de causa, & acceptans promissionem, & dans aliquid ex pacto, vel promissione occulta, vel manifesta, siue sub verbis generalibus, & plene non expressis, siue specialibus, & illud recipiens, & dans pro iustitia, vel gratia obtinenda, nullo pacto, aut promissione praecedenti, & simili modo recipiens, & conscius aliquid horum praedictorum esse factum, & non reuelauerit summo Pontifici intra triduum per se, vel per alium, qui fideliter illi refertat (intellige de existentibus in Curia Romana) & tandem qui sciens iustitiam, vel gratiam sic obtentam ea vitur: hi omnes praeter non denunciantem (cui sola excommunicatio statuitur, vt bene notat P. Molina vbi infra) incurunt excommunicationem Papalem, & a qua etiam in mortis articulo, vel de mandato Apostolico absolui non possunt, nisi ita datum, & acceptum restituant pauperibus: & omni beneficio, & officio Ecclesiastico, ac saeculari, tam temporali, quam perpetuo priuantur ipso iure, & redduntur inhabiles ad officia, & beneficia, & sunt infames: & expeditiones iustitiae, vel gratiae ea via obtentae sunt ipso iure nulla. Patet ex Extravaug. 1. de sentent. excommunic. quae est Bonifacij VIII. quae licet reuocata esset, vt referunt multi Doctores citati per P. Molinam: at innouata est a Gregorio XIII. per quandam Extravaug. de datis, & promissis pro iustit. vel grat. de qua quando casus occurrerit, est late videntibus Nauar. in tractatu, quem super illam edidit, & lib. 5. consil. in antiquis, titul. de sentent. excommunic. consil. 49. & 50. & P. Molina tomo 1. de iustit. tractat. 2. disputat. 92. per totam, vbi pagin. 544. bene notat, quod cum omnes haec actiones tanquam principales prohibitae hic sint sub his poenis, singuli, qui aliquid horum efficiunt, esto res effectam non fortiat, nec ipse vltterius progreditur, incurunt. Quare, qui solum promitteret aliquid ea de causa, esto is, cui id promitteret, non acceptaret, sed cum repelleret, inderet in omnes has poenas.

57 Tandem nota, quod vt incurrantur poena simoniae in ordine, beneficio, vel ingressu Religionis, oportet, vt datio praecedat ordinem, vel beneficium, si enim gratis collatus est ordo, vel beneficium, licet aliquis postea det aliquid etiam Tb. Sanchez Consil. moral. Tom. I.

animo emendi, non incurret has poenas, & patebit clarius infra; quia non est simonia vtrunque completa. Sic Nauar. in omnibus summis cap. 25. num. 68. Manuel 2. tomo summa, cap. 56. num. 6. Salzedo super praet. Bernard. Diaz, cap. 91. incipienti, simoniaci, vers. sexto.

An vero incurrantur poena simoniae, quando 58 actus non valet, habes supra dub. 34. sine.

D V B I V M C V.

An simoniaci mentales incurant poenas contra simoniacos latas, & sic teneantur restituere.

H Ac in re constat excommunicationem, & suspensionem, & reliquas poenas praeter restitutionem, non incurtere: tota vero controversia est de restitutione, an scilicet simonia mentalis obliget ad restitutionem.

Nota, quod duplex est simonia. Altera exterior, quando scilicet est pactum externum implicitum, vel explicitum dandi temporale pro spirituali.

Altera mentalis, & interior, quando scilicet nullum tale pactum interuenit, sed tantum mente quis intendit dare temporale pro spirituali. Et haec mentalis est duplex.

Quaedam quae consistit in solo proposito, & desiderio, nil exterius dando, nec recipiendo, & de hac non est dubium.

Alia est, quae peruenit ad opus, quando scilicet est intentio dandi, vel recipiendi spirituale pro temporali, tanquam pro pretio absque aliquo pacto explicito, vel implicito, & sic datur. Quod tripliciter potest contingere.

Primo quando ex parte tantum beneficium accipientis est intentio simoniaca, vt si quis det Episcopo aliquid, vel ei seruit, excommunic. quae est Bonifacij VIII. quae licet reuocata esset, vt referunt multi Doctores citati per P. Molinam: at innouata est a Gregorio XIII. per quandam Extravaug. de datis, & promissis pro iustit. vel grat. de qua quando casus occurrerit, est late videntibus Nauar. in tractatu, quem super illam edidit, & lib. 5. consil. in antiquis, titul. de sentent. excommunic. consil. 49. & 50. & P. Molina tomo 1. de iustit. tractat. 2. disputat. 92. per totam, vbi pagin. 544. bene notat, quod cum omnes haec actiones tanquam principales prohibitae hic sint sub his poenis, singuli, qui aliquid horum efficiunt, esto res effectam non fortiat, nec ipse vltterius progreditur, incurunt. Quare, qui solum promitteret aliquid ea de causa, esto is, cui id promitteret, non acceptaret, sed cum repelleret, inderet in omnes has poenas.

Secundo modo ex parte tantum dantis beneficium, quia scilicet accipiens gratis accipit beneficium, & sic putat sibi dari: at Episcopus vere habet in mente dare tanquam pretium pro seruitio, vel re temporali sibi praestita.

Tertio modo quando ex parte vtriusque est deprauata intentio, at exterius nec explicitè, nec implicitè id declaratur, sed Episcopus fingit gratis dare, & accipiens fingit gratis seruire, &c. Vnde si dans temporale speraret spirituale, non tanquam pro pretio, sed ex gratitudine, & beneuolentia, nulla esset simonia etiam mentalis.

Dubium ergo est de simonia mentali, quae peruenit ad opus, an obliget ad restitutionem.

Quadruplex est sententia.

Prima ait obligare ad resignandum beneficium per eam acquisitum, & ad restituendum pretium.

Secunda obligare ad hoc quando est simonia mentalis iure diuino, & naturali vetita, secus quando solo iure Ecclesiastico.

Tertia non teneri ad resignandum spirituale sic acceptum; bene tamen pretium.

Quarta & verior, nec teneri simoniaco mentalem ad resignandum beneficium, nec ad restituendum

tuendum pretium. Patet ex cap. fin. de simon. ubi id expresse dicitur. Nec obstat, quod usurarius mentalis tenetur restituere, secundum omnes; quia est lata differentia: nam usura obligat ad restituendum iure naturali, & diuino, quod punit actus internos: & sic cum illa pecunia verè detur pro mutuo, dari autem pro mutuo nil possit, quia iure naturali impediatur translatio dominij, tenetur recipiens, ubi id nouerit, illud pretium restituere: at simonia (vt infra dicemus) tantum obligat ad restitutionem ex iure Ecclesiastico, quod non punit actus internos: immo in hoc casu expresse decernit non obligare ad restituendum, cap. fin. de simon. Hinc est, vt simoniacus mentalis non tenetur restituere.

Hinc inferunt aliqui, quod si quis seruiuit Episcopo animo interno recipiendi beneficium, vt pretium seruitij, & Episcopus ei contulit beneficium animo etiam interno soluendi illo seruitium, at externè nullum etiam implicite interfuit pactum, at vterque finxit gratis facere, recipiens beneficium non tenetur illud resignare, nec Episcopus soluere seruitij, quia solum fuit simonia mentalis, quæ ad restituendum non obligat. Sic Caiet. 2. 2. q. 100. art. 6. versad. 2. obiect. Angles floribus 2. p. q. quis ad restitutionem sit liber. dub. 18. fol. 193. & pro hac sententia referri solet Innoc. cap. fin. de simon. & Nauar. in commento super idem caput. n. 13. 21. 27. & summa Lat. cap. 23. num. 103. vers. 2. & sine. At nec Innoc. nec Nauar. explicitè loquuntur de Episcopo conferente beneficium, sed in genere de eo, qui contulit beneficium. Et hoc verissimum est, si loquamur de eo, qui non tenetur conferre, vt si persona priuata sic conferat suum beneficium; quia ibi nulla est iniustitia, nec alia malitia præter simoniam mentalem, quæ ad restituendum non obligat. Et similiter hoc est verum de Episcopo, vel alio, qui ex officio tenetur distribuere beneficia, quantum est ex vi simonia mentalis; quod non tenetur restituere pretium seruitij, quando contulit beneficium animo interno eo soluendi seruitium; quia simonia mentalis nunquam obligat ad restitutionem: & de hac ratione tantum locuti sunt Doctores citati, quia tantum agebant de restitutione simonia mentalis; at alia ratio absque dubio tenetur Episcopus restituere tale seruitium, & idem dico de quocumque alio, qui tenetur conferre beneficium, quia quando aliquis tenetur eligere, non dicitur proprie facere liberalitatem eligendo, cum faciat id, quod tenetur ex officio, nec possit sibi retinere: vt optimè Paulus de Castro l. vnum ex familiis a. §. si de falcidia, num. 5. ff. de legat. 2. & ibi Padilla n. 21. & licet aliquo modo possit dici, quod Episcopus in hoc casu exerceat liberalitatem, vt docent multi, quos refert ibi Padilla cum glossa, cap. veltatum, de prebend. vers. liberaliter, quia poterat eligere hunc, vel illum; at hanc liberalitatem, etiam res, quam tenetur distribuere, sit merè temporalis, non potest vendere, & si vendat, peccat contra iustitiam commutatiuam, & tenetur restituere, per dictum §. si de falcidia, & habes supra in hoc 2. lib. cap. . dub. . Item, quia stipendiatas de publico, vt exerceat aliquod munus, si vltra id accipiat stipendium à priuatis, peccat contra iustitiam, & tenetur restituere, vt de se patet: at Episcopus stipendiatas est, ob id enim

recipit decimas, vt munus suum obeat: pars autem muneris est distribuere beneficia sua diocesibus; ergo si aliquid recipiat à priuatis, vt distribuatur, peccat contra iustitiam, & hac ratione tenetur restituere: licet ea cessante quantum est ex vi simonia mentalis, non tenetur, & sic tenet in propriis terminis Ludou. Lopez 1. part. instruit. noui, cap. 306. fol. 964. pagin. 1. sine, & toto fol. sequenti 2. & 3. conclusio.

DVBIVM CVI.

An omnis simonia externa & realis sit subiecta penis simoniae, & obliget ad restitutionem, vel tantum simonia realis completa ex vtraque parte.

Supponendum est, quod simonia externa committitur, siue sit explicitum, siue implicitum pactum dandi temporale pro spirituali. Implicitum, vel tacitum dicitur, quando non fit formaliter, & expresse, sed nutibus, & signis, vel ex modo dicendi, vel factis ipsis, vel alio modo qui significat depravatam intentionem suam, ita, vt se mutuo intelligant. Nauar. summa Lat. cap. 23. num. 105. ponit duo exempla huius taciti pacti, quæ apud illum videri possunt.

Secundo nota, quod simonia exterior est duplex. Quædam completa, & perfecta, quæ appellatur communitè à iurisperitis simonia realis: & est quando verè traditur pretium rei spiritualis, & traditur etiam res ipsa spiritualis.

Alia est incompleta, quam appellant communitè conuentionalem, quando scilicet, vel non est sequuta vera traditio rei spiritualis, vel pretij; & hæc à quibusdam appellatur mentalis, eo quod non subiacet penis simoniae; sicut nec mentalis.

Nota sit esse, vt sit realis, & completa, si tradatur pars rei spiritualis, & pars pretij, vt si vendatur duo beneficia vngui aureis, sat est si tradatur vnum beneficium, & vnus aureus; quia non refert ad simoniam, quod vendatur vnum, aut duo beneficia magno, vel paruo pretio. Et similiter est realis, & completa, quando est traditio pretij, & beneficij, licet alter non ceperit beneficij possessionem. Si tamen promisit dare centum instrumento publico, & est traditio beneficij, & solius instrumenti, non est realis, & completa; immo nec est realis, & completa, contra Nauar. quando conueniunt, vt alter daret beneficium, & alter scripseram promissionis centum, & traditum est beneficium, & scriptura; quia scriptura non est pars pretij, sed probatio quædam promissionis pretij.

His suppositis circa dubium propositum, conueniunt communitè Doctores, quod quando simonia est incompleta ex vtraque parte, quia scilicet nec tradita est res spiritualis, nec pretium, non incurritur excommunicatio, nec cetera pena simoniae: & similiter quando est completa ex parte solius promittentis pretium, quia scilicet dedit pretium, & alter non dedit beneficium. An verò pretium sit tunc restituendum, infra dicemus. At magna dubitatio est, quando est tantum completa ex parte promittentis beneficium; quia scilicet illud dedit, at alter

alter non soluit pretium, an tunc incurrantur penæ simoniae, & alter tenetur resignare beneficium tanquam non suum, ac fructus restituere. Quidam affirmant, quia beneficium principale obtinet locum, & est vera venditio ad creditum. At verius est, quod non incurrantur penæ, nec tenetur resignare beneficium, sed ad incurrendum penas, ac obligationem resignandi beneficium cum fructibus requiritur simonia completa vtrique, quia sic seruat stylus. Vnde dum Syluest. verbo simonia, quest. 20. in principio, dicit simoniam conuentionalem obligare ad restituendum acceptum, secundum omnes, intelligitur tali pretio accepto, vt infra dicemus.

Nota primò hinc excipi simoniam conuentionalem, quæ subiecta est penis, & restitutioni, licet nondum completa sit, vt habes supra dub. 34. & etiam simoniam, quando aliquid promittitur pro iustitia, vel gratia apud sedem Apostolicam obtinenda; incurrantur enim penæ, licet nondum completa sit promissio, vt dixi dub. 104. sine.

Secundò nota, quod si duo conueniant, vt alter renunciet beneficio in fauorem meum, & ego renuncio in fauorem suum, vel Petri, est conuentionalis, & incompleta, quando alter tantum renunciat: at quando vterque renunciat, fit realis, & completa. Sic Nauar. cap. si quando, de rescript. except. 4. sine. At quando quis renunciat beneficium cum reservatione pensionis, & alter reservationi consentit, licet nondum eam soluerit, est simonia vtrique completa. Sic Nauar. lib. 5. consil. tit. de simon. in antiquis, consil. 11. & Manuel 2. tomo summa cap. 60. num. 3. At in hoc vtroque casu infra dicam non incurri penas; quia est simonia solo iure humano verita.

An verò quando postea simonia conuentionalis fit realis, & perfecta, quia scilicet alter soluit pretium beneficij accepti, incurratur excommunicatio, & nullitas tituli beneficij accepti ex tunc, vel à die beneficij accepti: quidam iuniores dicunt videri satis probabile non retrahatur, sed à die commissæ simoniae completa contrahi excommunicatio, & obligationem resignandi beneficium, & restituendi fructus. At alij melius dicunt retrahatur tam excommunicatio, quam collationis beneficij nullitatem, quia ita seruat stylus antiquus Curia, cui standum est; licet posset oppositum dici, nisi hic stylus obstarat. Quod si arguas, quod collatio beneficij est actus legitimus, & sic non patitur conditionem, nec potest esse in pendenti, cap. 2. de elect. in 6. & similiter excommunicatio, cap. ad hæc, de appellat. Respondet Nauar. quod cum hæc sint iura Ecclesiastica, derogantur per ius nouum, scilicet extrauag. 2. de simon. quæ inducit hanc excommunicatio, & nullitatem collationis, iuncto stylo Curia, qui facit ius, declarante quod retrahantur hæc penæ. At si talis clericus celebraret ante completam ab altera parte simoniam, non incurret irregularitatem, quando postea completur, quia nondum certum, nec declaratum erat esse excommunicatum, sed erat in pendenti; & sic nullus est censura contemptus, ob quem hæc irregularitas est statuta. Hæc

Th. Sanchez Consil. moral. Tom. I.

omnia latius probans Nauar. summa Lat. cap. 23. num. 103. & super cap. fin. de simon. num. 28. & sequentibus. Curtier. quest. canon. cap. 9. num. 14. 15. Ludouic. Lopez 1. part. instruit. noui, cap. 305. fol. 959. 960. Capua lib. 2. decis. cap. 95. num. 26.

Hinc inferunt primò, quod ubi fuerit simonia completa, tenetur restituere fructus à die collationis beneficij, & si medio eo tempore permutauit cum alio, vel renunciat, non valet, sed alter tenetur dimittere beneficium, quia iuxta hanc sententiam retrahitur. Sic inferunt docti iuniores.

Secundò inferunt, quod si quis est absolutus à peccato simoniae antequam soluerit pretium, & postea soluit, incurrit excommunicationem, quia tunc completur simonia. Sic Nauar. lib. 5. consil. tit. de simon. in antiquis, consil. 18. num. 2.

DVBIVM CVII.

An omnis simonia realis, seu completa subdatur penis, & restitutioni simoniae, vel tantum simonia in beneficio, & ordine, & ingressu Religionis.

In hoc dubio tantum intendit, an simonia in aliis etiam rebus spiritualibus commissæ subiacet his penis, vel tantum in his tribus; nam quo modo in his tribus incurritur pena, dixi latè supra dub. 104. Qualiter vero incurritur obligatio restituendi in his tribus, & in aliis simoniis, dicendum est specialiter infra.

Sotus lib. 9. de iustit. quest. 8. art. 2. prope finem corporis, dicit omnem simoniacum incurtere excommunicationem, per extrauag. 2. de simonia, ait enim Extrauagans, qui quomodolibet dando, vel recipiendo simoniam commiserit, & infra in beneficiis, & officiis Ecclesiasticis; ergo comprehendit omnem simoniam.

At dicendum est, quod tantum simoniaci in ordine, beneficio, & ingressu Religionis, sunt excommunicati, & puniuntur penis iure statuti contra simoniacos (intelligit tamen per beneficia electiones ad prælaturas Religionis, vt dixi supra dub. 104.) quia extrauagans 2. de simon. tantum excommunicat simoniacos in ordine, & beneficio. Et per hoc intelligitur veniunt aliqui ex Doctoribus, quos pro hac sententia referam, quos videns posset decipere: dicunt enim tantum excommunicari simoniacos in ordine, & beneficio; intelligunt enim per extrauag. 2. quia illam explicitant: at per extrauag. 1. eodem tit. vt dixi supra dub. 104. excommunicantur simoniaci in ingressu Religionis: & non datur aliquis textus puniens alios simoniacos, vt patet ex dictis dub. dub. 104. Vnde dum dicit dicta extrauag. 2. quomodolibet dando, vel recipiendo, intelligitur pro ordine, vel beneficio, quia de hac tantum simonia est ibi sermo; & nomine officiorum intelliguntur ibi beneficia, vt dicunt Doctores citandi. Sic tenent Caietan. verbo excommunicatio, cap. 72. Nauar. summa cap. 23. Latine num. 114. vers. 7. & cap. 27. Latin. & Hispan. numer. 166. & super cap. final. de simon. numer. 29. Arnil. verbo excommunicatio, excommunicatio, 59. Tabien. excommunicatio, 7. initio.

FF 3 Kofella

Rofella simonia 6. num. 1. Angcl. simonia 6. num. 9. Enriquez lib. 13. de excommunicatione. cap. 37. num. 3. Manuel 2. tomo summa, cap. 56. num. 6. Ludouic. Lopez 1. part. instr. noui. cap. 307. fol. 971. pag. 2. & cap. 305. fol. 953. Capua lib. 2. de off. cap. 97. num. 3. Angles floribus 2. part. quæst. Quid restitu- tione sit liber. dub. 28. fol. 193. Beti. casu 37. fol. 155. Salzedo super pract. Bernard. Diaz, cap. 91. incipienti, simoniaci, & quidam docti re- centiores.

4 Hinc infertur primo, quod vendens pensio- nem, licet aliquando committat simoniam, at non incurrit excommunicationem, & alias pœ- nas, quia pensio non est beneficium. Sic Nauar. summa Lat. cap. 23. num. 117. in princi- pio. Manuel, & Salzedo supra. Ludouic. Lopez 1. part. instr. noui. cap. 303. fol. 935. Quod li- mitat Manuel ibi cum Nauarro lib. 5. consil. titul. de simon. in antiquis consil. 52. in nouis consil. 60. & 59.

5 Secundo infertur, quod vendens iuspatronatus, licet sit simoniacus, at non est excom- municatus, nec incurrit penas simoniaci; quia non est beneficium. Sic Nauar. lib. 5. consil. titul. de simon. in antiquis consil. 47. in nouis consil. 87. & in antiquis consil. 16. num. 2. & 3. vbi dicit se- cuse esse, si pretium præstaretur ad beneficium; quia tunc esset simonia circa beneficium. An ve- rò iuxta Concil. Trident. vendens iuspatronatus incurrit excommunicationem, habes supra dub. 82.

6 Tertio infertur, quod qui emeret vicariam spiritualem perpetuam, incurrit penas simo- niaci; quia talis vicaria est beneficium, vt dicam materia de ordine; & si esset temporalis, vt ad vitam Episcopi, vel vicariam Rectoris ad vi- ram parochi, vel alterius beneficiati, licet esset simonia, quia vicaria est spiritualis; at non in- curteret excommunicationem, nec alias penas simoniaci; quia non est beneficium. Sic Nauar. summa Lat. cap. 23. num. 111. vers. ad decimum ver- tum, & lib. 5. consil. titul. de simon. in antiquis, con- sil. 68. Ludouic. Lopez 1. part. instr. noui. cap. 307. fol. 975. pag. 2. Manuel 2. tomo summa, cap. 56. num. 6. Salzedo super pract. Bernard. Diaz, cap. 91. incipienti, simoniaci.

7 Quarto infertur, quod si Canonici sede vacante conuenerunt, vt qui ex ipsis eligeretur vi- carius Capituli, diuideret cum reliquis salarium, & emolumenta ex officio prouenientia, om- nes sunt simoniaci, at non excommunicati; quia licet vicariatus sit quid spirituale, at non est be- neficium. Sic Nauar. lib. 5. consil. tit. 4. ne Pralati voce sua.

8 Vltimo infertur, quod vbi sunt collegia pro scholasticis pauperibus instituta, si quis cedat loco suo ob pretium, est simonia; quia sunt annexa spiritualibus; at non incurrit censu- ras; quia non sunt beneficium. Sic Nauar. lib. 5. consil. titul. de simon. in nouis consil. 89.

9 Excipe a regula dicta, quando datur pretium pro iustitia, vel gratia, iuxta dicta supra dub. 104. sine, licet enim non sit beneficium, incurritur tamen censura, vt ibi dixi.

An simonia realis, & completa, solo tamen iure Ecclesiastico vetita, subiaceat restitu- tioni, & pœnis simoni.

EXempli gratia. Duo permutant beneficia tra- diditipne lequata sine licentia superioris; vel si quis confert beneficium referens pensionem sine licentia superioris, quæ sunt simoniæ de iure Ec- clesiastico. Dubitatur an sint excommunicati, & vtroque beneficio ipso facto priuati, & teneantur fructus restituere.

Duplex est sententia. Prima affirmat incurere. Probatur, quia hæc pœnæ statuuntur contra simoniacos, extrauag. 2. de simon. At simoniaci simonia solo iure Ecclē- siastico vetita, dicuntur in iure simoniaci, vt constat ex supra dictis: ergo maxime, quia ibi dicitur incurri penas quomodolibet dando, vel recipiendo. Pro hac sententia est Nauar. cap. si quando, de rescriptis, except. 4. sine, vbi dicit, quod simoniam, de qua ibi tractat, quæ tamen est de iure humano, scilicet, renuncio meum beneficium, vt tu renuncies tuum, & tamen dicit incurri excommunicationem, & collatio- nem esse nullam, & teneri restituere fructus. Idem quando renunciat referata pensione, quæ est simonia de iure humano, tenet libr. 5. consil. titul. de simon. in antiquis, consil. 11. & in alia, quæ est etiam de iure humano, dicit idem con- sil. 21. & in nouis eodem titul. consil. 41. sine. & in antiquis consil. 22. In nouis verò consil. 41. sine, dicit idem, & fatetur ibi esse simoniam tantum de iure humano. Pro eadem fuit Panormit. cap. ex parte, el. 1. de offic. deleg. & Felin. cap. ad audien- tiam, el. 2. de rescriptis. vbi fatentur esse simoniam de iure Ecclesiastico, quando quis renunciat, vt detur beneficium certæ persone: & tamen di- cunt non valere renunciationem, nec collatio- nem factam alteri. Pro eadem fuit Sotus lib. 9. de iustit. quæstion. 7. articul. 2. conclus. 2. & Lu- douic. Lopez 1. part. instr. noui, cap. 299. conclusio. 5. fol. 904. vbi dicunt collationem beneficij, quando est referatio pensionis, & non fit mentio Papæ, non valere: & tamen est simonia de iure humano. Eandem tenent qui- dam iuniores, qui assensu sic relatè disputata inter viros doctos, resolutum esse.

Secunda sententia probabilior est, non in- curri penas, & sic in casibus propofitis non esse excommunicatos, nec priuatos benefi- cijs sic receptis ipso iure, nec teneri fructus re- stituere.

Probatur primò ex proemio, sic enim incipit, *Quem scelus simoniaca prauitatis tam diuiniorem, quam sacerorum canonum auctoritas abhorreat.* Ergo lo- quitur de simonia diuini simul, ac canonico iure reprobara: nam præfatio legis dat intel- lectum toti legi; & ex ipsa regulatur, & causam finalem accipit, vt optimè multos allegans do- cet Molina lib. 1. de primogen. cap. 5. num. 3. Gur- tier. lib. 3. pract. quæst. 17. num. 89. & quæst. 1. num. 36. & lib. 1. quæst. 89. num. 5. 6. Mandosius 9. regula Cancell. quæst. 5. num. 3. Nauar. summa Lat. cap. 23. num. 109. vers. Quod autem, Ludoui- cus Gomez reg. de annali poss. quæst. 1. Nauar. cap. si quando, de rescript. except. 8. num. 1. 8. 9.

Secundò

An quando datur aliquod paruum pro benefi- cio, sit peccatum mortale, & incurantur pœna.

Dico primò, quod in foro externo non iudicatur simonia; quia ex paruitate rei data presumitur gratis dari: at in foro conscientiarum est simonia, quando datur ex pacto. Patet prima pars ex cap. est quæstiones de simon. Patet secunda, quia vere non gratis datur. Sic Panormitan. dist. cap. & si quæstiones, Gregor. Lopez 13. vers. la 2. tit. 17. part. 1. Nauar. lib. 5. consil. titul. de simon. in nouis, consil. 52.

Secundò dico, quando propter rei donatæ par- uitatem non esset peccatum mortale, non incur- retur excommunicatio; quia nequit incurri sine culpa mortali. Sic Nauar. ibi num. 3. & super extrauag. de datis, & promissis prouult. vel gratia. n. 17. P. Molina tomo 1. de iustit. tractat. 2. dist. n. 92. pagin. 547.

Tertio dico, licet detur quid modicum pro re spirituali animo emendi, vel pro pretio ipsius, est simonia mortalis. Ratio, quia licet res data sit modica, at iniuria rei spirituali facta est maxima, cum reponatur in numero estimabilium pecunia. Sic Nauar. vtroque loco citato.

Quartò dico, quod tunc incurritur excom- munitio, & alia pœnæ, quia est simonia morta- lis, & gratis irrogatur iniuria rei spirituali. Sic Nauar. eo consil. 52. Nec contra hoc sunt ipse Nauar. super extrauag. citatum, num. 17. & P. Molina vbi supra, vbi dicunt, quod licet datio rei minima pro iustitia, vel gratia animo emendi sit pec- catum mortale, at non incurrantur pœnæ illius Extrauag. quia est differens ratio in nostro casu, in quo ponuntur pœnæ in odium simo- niæ; at in illa Extrauag. non tam in odium si- moniæ ponuntur, quam ne muneribus cor- rumperetur auctor iustitiæ, vel gratiæ, vt do- cent ibi Nauar. & Molina, quem modica non cor- rumperet.

Vltimo dico, quod quæ quantitas sit modi- ca, arbitrio prudentis relinquatur, attenda qua- litate dantis, & eius, cui datur, & rei, quæ ob- tinenda speratur, & alijs circumstantiis, vt ha- betur cap. & si quæstiones, de simon. & docet ibi Panormit. & omnes. Nauar. dicto consil. 52. P. Mo- lina supra.

An iure diuino, & naturali teneantur simo- niaci restituere pretium pro re spirituali acceptum, & ipsam rem spiritualem re- signare.

Irea rem spiritualem, v. g. beneficium, du- plex est sententia.

Prima ait collationem simoniacam esse iure di- uino, & naturali nullam, & sic eodem iure teneri recipientem resignare. Fundamentum pos- simum est, quod acquiritur contra voluntatem domini, est restituendum; at tale beneficium ac- quiritur contra voluntatem Christi, qui est benefi- ciorum dominus, qui iussit gratis dari; ergo. Sic tenent Couar. reg. peccatum 2. part. 8. num. vers.

Secundò probatur, quia verba in dubio capi debent in potiori significato, vt docet Ludou. Gomez regul. de oriennali, quæst. 12. §. sed quod regulat. sicut dicimus de excommunicatione, quod in dubio capitur pro maiori, cap. penultim. de sentent. excommunicat. & in materia pœnali, & odiosa, qua- lis est illa simoniæ, nomine simoniæ tantum com- prehenditur illa, quæ propriissime est simonia, vt docent idem Ludouic. Gomez ea quæst. 12. vers. cum igitur. At potius significatum simonia est simonia iure diuino prohibita, & ea ea tantum est proprie, & strictè simonia, vt constat ex simo- niæ definitione, quæ est emptio, & venditio rei spiritualis; ergo. Vnde cum in dict. Extrauag. 2. dicitur, quomodolibet dando, &c. solum prohibetur modus, non obiectum, non enim dixit, quod- cumque dando, sed quomodocumque, siue enim detur spirituale pro temporali per munus a manu, obsequio, &c. incurritur pœnæ.

Tertio, quia cap. cum olim, de rerum permutat. quod loquitur de permutantibus beneficia, tantum habet pœnam priuationis, ferendam tamen: excommunicationem verò non habet. Hanc fer- tur tenuisse Couar. & illam tenet Nauarra lib. 2. de rescriptis. cap. 2. num. 436. & sequentibus; male tamen citat pro se Couar. & Nauarum, quia nil dicunt, ad hoc confens. Eandem tenet Ara- gon 2. 2. quæst. 100. art. 6. sub finem. Manuel 2. tomo summa cap. 64. num. 6. & cap. 56. num. 6.

4 Excipe simoniam confidentialem, quæ sub- dita est pœnis, licet aliquando sit tantum iure humano prohibita; vt quando quis renunciat beneficio, pacto inito, vt sibi, vel alij postea reddatur, vel cum reservatione pensionis, non sibi (quia hæc non est confidentialis, vt dixi su- pra dub. 34.) sed alij succedenda: de quo supra dict. dub. 34. Excipe etiam, quando datur aliquid no- tarijs, vel officialibus Episcopi, licet etiam sit simonia iure humano, incurritur pœnæ Tri- dentini sess. 21. cap. 1. de reformis. vt dixi supra dub. 19.

An quando sola voce, & instrumento, pro- fitetur quis se dare temporale pro spirituali, sit vera simonia, si peruentum sit ad traditionem rei spiritualis, & pretij, & subiaceat pœnis simonia, & obliget ad restituendum.

Quidam affirmant; quia non stat habere animum dandi temporale pro spirituali, & non emendi, quia hoc est emere. At verius est non incurere, licet peccet mortaliter, quia parti- cipat cum simonia vendentis, dando ad hoc ope- ram efficacem, & dat occasionem scandali alijs. Probatur, quia hic reuera non habet animum dandi temporale pro spirituali; hoc enim non stat, cum non haberet animum emendi, sed fingit voce, & iustamento se dare temporale pro spirituali; cum tamen non habeat animum dandi pro hoc, ac si quis homo, non potest esse homo, nec hæreticus, nisi sola voce est vere hæreticus, & si datur pro hoc, non potest esse hæreticus, nisi iustamento sit hæreticus.

ex eadem. Sotus lib. 9. de iustit. quest. 8. artic. 1. ad 6. Adrian. 4. quod. 9. art. 3.

Secunda sententia probabilior docet non teneri restituere stando in solo iure diuino, & naturali, sed collationem esse validam.

Probat, quia emens beneficium non facit iniuriam, sed patitur, debebat enim gratis accipere, & tantum peccat contra religionem, cuius transgressio non obligat ad restituendum.

Potest et probatur, quia dispensator dupliciter potest res domini contra eius voluntatem dispensare.

Primo modo quando dominus precipit, vt nullatenus dispensaret, & tunc accipiens tenetur iure naturae restituere; quia accipit omnino contra domini voluntatem.

Secundo modo quando est tantum iniuriam dominus quoad modum, quia scilicet dominus precipit dispensare gratis, at dispensat ob pretium: & tunc pretio accipiens non peccat contra iustitiam, & per consequens non tenetur iure naturae restituere. Hanc tenent communiter Doctores, vt fatetur Couar. d. num. 8. vers. Non me laetet, Victoria relecti, de simon. 2. part. num. 5. Aragon 2. 2. quest. 32. art. 7. fol. 759. sine. & 760. initio, & 9. 100. artic. 6. fol. 1132. conclus. 2. Nauar. lib. 2. de restit. cap. 2. a num. 40. 1. / que ad 41. Syluest. verb. simonia, quest. 20. dicto 1. Guttier. quest. canon. cap. 9. num. 16. Ludouic. Lopez 1. part. instr. noui. cap. 306. fol. 961. Nauar. summa Lat. cap. 23. & commentario de usura, num. 29. & Sotus dicit. q. 8. art. 2. ad 2. hanc tenet, dicit enim quod nisi communis opinio reclamaret, diceret quod iure diuino simonia est inhabilis ad retinendum præbendam: vnde clare conuictus ex communi opinione eam tenetur restituere. Idem Palud. 4. dist. 25. quest. 5. num. 9. & docti iuniores.

De pretio vero per simoniam pro re spirituali recepto, an sit iure diuino, & naturali restituendum, est longe difficilior dubium. Duplex est sententia.

Prima & satis probabilis docet accipientem tale pretium teneri iure diuino, & naturali restituere. Fundamentum huius potissimum est: quia si dominus tibeat æconomus, vt aliquid gratis distribuatur, & is vendat, tenetur pretium restituere iure naturae; at Christus præcepit gratis distribui beneficia: ergo. Hanc tenent Sotus d. art. 1. in principio, vers. circa hanc conclusionem. Aragon dicit. quest. 32. art. 7. fol. 759. conclus. 2. & quest. 100. artic. 6. fol. 1132. conclus. 1. Adrian. quod. 9. art. 3. littera H. & communiter neoterici.

Secunda sententia probabilior docet non teneri iure diuino, & naturali restituere. Fundamentum huius est, quia sola violatio iustitiae commutativa obligat restituere: at hic vendens non peccat contra iustitiam commutativam, solo enim simonia vitio peccat, quod non est contra iustitiam, sed contra Religionem. Item quia licet alter teneatur ex voluntate domini gratis dare, at id non est ex iustitia, sed ex sola Religione, cuius violatio non inducit obligationem restituendi: non enim id præceptum est in fauorem recipientis beneficium, sed ob rei sacrae fauorem: sicut non extrahere delinquentem ab Ecclesia, non in fauorem ipsius, sed Ecclesiae indultum est: & sic illam extrahens; & puniens, est facilius: at non iniustus, nec tenetur restituere. Hanc

tenent Victoria supra num. 4. Syluest. & Nauarra, Guttier. Nauar. supra. Ludouic. Lopez 1. part. instr. noui. cap. 306. fol. 965. sine. Angles floribus 2. part. quest. Quis a restitutione sit liber. dub. 18. fol. 193. Idem tanquam valde probabile tenent Bañes 2. 2. quest. 32. artic. 7. pagin. 1174. & multi vici docti ex Societate de hac re consulti.

Hoc tamen intelligendum est, quantum est ex parte venditionis simoniae; si enim ex iustitia commutativa tenetur gratis dare, vt patet chus suis parochianis sacramenta, quia ad id recipit stipendium, tenetur secundum omnes sententias iure diuino, & naturali restituere. Ita Ludouic. Lopez proxime citatus, & quidam docti iuniores.

Hinc inferunt docti iuniores, quod si Episcopus vendat beneficium ei cui nullatenus tenebatur dare, non tenetur iure diuino, & naturali ei restituere pretium, sed Ecclesiae. Si vero digniori, cui ex distributiva tenebatur dare, secundum sententiam probabilem quod huius violatio non inducit obligationem restituendi, nulli tenetur pretium restituere, sed certum est teneri restituere per ea, quae dixi supra dub. 105. sine, & hoc iure naturali, & diuino, non ratione simoniae contractae, sed quia violat iustitiam commutativam; quia beneficium illud non est Episcopi, nec quantum ad dominium, nec quantum ad ius fructuum fructibus, illudque possidendi: sed est merus dispensator, teneturque conferre illud beneficium, & licet possit eligere, cui conferat, at hoc non est pretio æstimabile, vt probauit dict. dub. 105. sine, & sic tenet Ludouic. Lopez proxime citatus.

Ex dictis inferitur solutio illius questionis, an emens beneficium à Papa incurrat penas simoniae, & talis collatio sit valida: quidam enim dicunt incurtere, nec collationem esse validam, quia non censetur per hoc Papa dispensare in sua lege, nisi dicat expresse se dispensare. At dicendum est, quod eo ipso censetur Papa dispensare, ne contrahat penas simoniae, & sit valida collatio, & excusabitur talis à peccato simoniae, quando simonia est solo iure Ecclesiastico verita: immo licet diceremus collationem beneficii simoniae factam esse iure diuino nullam, & sic non posse in hoc Papam dispensare, adhuc tamen collatio est valida; quia potest Papa de nouo conferre, & presumendum est id velle. Similiter censetur Papa dispensare, quando simonia de eius consensu cum aliquo curiali facta est; sed quando non interuenit eius consensus, sed tantum scitur, & tacuit.

D V B I V M C X I I I.

An saltem de iure Ecclesiastico teneantur recipientes pretium simoniae pro beneficio, ordine, vel ingressu Religionis illud restituere, & dans pretium teneatur rem spirituales, vt beneficium, resignare.

Quidam moderni dicunt, (vt refert Manuel 2. tomo summae cap. 66. n. 4.) esse probabile non teneri restituere pretium ante condemnationem: alij vero teneri, quando simonia est commissa in beneficio; quia in hoc casu est textus clarus cap. ad hoc, de simon. at in alijs non.

Cæterum

Cæterum dicendum est teneri ante iudicis sententiam pretium restituere, & beneficium resignare, vt de hoc latius infra. Probat, quia de beneficio est textus clarus cap. de hoc, de simon. vbi sic dicitur. Pretium restituatur, cum sine graui salutis sua præiudicio restituere non possint. Et de beneficio, & ordine est etiam Exirvagans 2. de simon. (quam de his duabus simonijs loqui probauit supra dub. 104.) vbi sic dicitur. Ad illorum omnium, qui percepit, restitutionem sub minima sua periculo sit ascriptus. De simonia in Religionis ingressu est cap. veniens, de simon. vbi dicitur, compellas eos restituere. Et licet hi textus non sint ita clari, at sic recepti sunt, & intellecti communiter à Doctoribus. Vnde nullo modo auderem hos à restitutione excusare. Et sic tenet D. Thom. 2. 2. quest. 100. art. 6. ad 1. & 4. & Doctores omnes citandi dub. sequenti, qui vel asserunt in omnibus simonijs hæc procedere, vel alij, qui dicant in his tantum tribus generibus simoniae esse obligationem restituendi pretium: idem omnes Doctores citandi dub. 114. qui tanquam manifestum supponunt teneri restituere pretium, & solum dissentiant circa questionem, cui sit restituendum.

D V B I V M C X I I I.

An tantum pretium receptum pro simonia in ordine, & beneficio, & ingressu Religionis, sit necessario restituendum: vel idem sit de pretio pro quibuscumque rebus spiritualibus recepto.

Duplex est sententia. Prima & satis probabilis affirmat teneri restituere pretium pro quibuscumque rebus spiritualibus acceptum, & non tantum in his tribus casibus. Probat, ex cap. fin. de pactis, vbi sic dicitur. Pactiones pro spiritualibus obtinendis nullius penitus sunt momenti: & redditur ibi ratio; quia etiam iuxta leges pactum turpe, seu rei turpis nullam inducit obligationem: ergo. Et est ius, de simon. vbi de quodam capellano recipienti pecuniam à suis parochianis pro exequijs mortuorum, dicitur quod satisfaciatur pro excessu competentis: vbi glossa vers. competenter, inquit, restituendum, & cap. audiuimus, de simon. vbi dicitur quod pecunias, quas quidam Episcopi pro spiritualibus extorquebant, duplicatas restituant in vtilitatem locorum, in quorum iniuriam solute sunt. Hanc sententiam tenent omnes, quos retuli supra dub. 111. dicentes simoniae pretium acceptum esse iure diuino, & naturali restituendum. Eandem etiam tenent omnes citati in materia de restit. dicentes, quando turpido versatur ex parte dantis, & accipientis, esse restituendum: & specialiter ex Doctoribus dicentibus solo iure Ecclesiastico præcipi restitutionem simoniae. Hanc tenent Nauarra lib. 2. de restit. cap. 2. num. 405. & lib. 4. cap. 2. num. 134. Manuel 2. tomo summae cap. 56. num. 6. vers. la sista conclusion. Syluest. verbo simonia, quest. 20. dicto 2. sine. Ludou. Lopez 1. part. instr. noui. cap. 307. fol. 971. pag. 1. Capua lib. 2. decis. cap. 97. num. 3. Couar. reg. peccatum 2. part. §. 2. num. 7. Abul. cap. 6. Al. ubi, quest. 39. Caiet. summa verbo restitutio, cap. 4. Aragon 2. 2. quest. 100. art. 6. fol. 1133. conclus. 3. D. Anton. 3. part. tit. 1. cap. 5. §. 7. & tanquam probabile ponit Victoria relecti, de simon. 2. part. n. 4.

Pro hac etiam sunt Nauar. summa Lat. cap. 23. num. 111. vers. ad 13. & lib. 5. consil. tit. de simon. in antiquis consil. 68. & Ludou. Lopez d. cap. 307. fol. 973. pag. 2. vbi dicitur teneri resignare ementem vicariam Episcopi, & contractum esse nullum; cum tamen ibi fateantur non esse beneficium.

Secunda sententia probabilior dicit nullo modo teneri restituere ante iudicis sententiam recipientem pretium simoniae, extra simoniam in beneficio, ordine, & ingressu Religionis, quia iure diuino iam supra probauit dub. 111. non teneri: & ius Ecclesiasticum nullum est, quod obliget ante iudicis sententiam restituere, exceptis illis tribus casibus. Nec obstat cap. final. de pactis, nam sicut illud dicit pactiones pro spiritualibus nullius esse momenti: ita generaliter ff. de verb. obligat. dicit hæc, Generaliter nouimus stipulationes turpes nullius esse momenti. Et tamen Couar. reg. peccatum 2. part. §. 2. num. 7. dicit, quod lex illa, & alia similes procedunt ad hunc sane effectum, vt ex eis agi non possit, nec teneatur quis promissa seruare, non autem ad hoc, vt datum sit restitutionem ante condemnationem; & licet, mentionibus hæc proponitur, quoad omnes iuris effectus, hoc in penam criminis commissi pacificando fit: vnde non obligant ante condemnationem. Hæc Couar. ibi, & idem alij, qui in materia de restit. tenent datum pro causa turpi non esse restituendum, & 1. 8. tit. 7. lib. 8. noui recop. dicitur de ludo pecunia credita, sic: D. Anton. per singulos qualesquere obligaciones, y promissas. Et tamen verior sententia dicit id esse ad hunc effectum, vt perdens non teneatur soluetur si soluat, non teneri alterum restituere; ergo similiter possumus dicere ad cap. fin. de pactis, annullari tales pactiones, ad hunc effectum, vt ex eis non oriatur actio, nec teneatur promittens solvere, non autem quod si soluat, teneatur alter restituere: vel esse in penam criminis, & sic requiri sententiam iudicis. Non obstat etiam cap. suam, de simon. quia possumus dicere illam satisfactionem non esse restitutionem, sed penitentiam pro peccato; vel esse sit restitutio, id non esse ratione simoniae, sed quia tenebatur ex officio suis parochianis gratis ministrare. Et similiter est in cap. audiuimus, de simon. quia alter etiam parochus, alter vero Episcopus; vel dic cap. audiuimus, procedere post sententiam iudicis; & patet, quia dicit, duplicatas pecunias restituant, & loco eius iniuria illata est; & tamen constat non teneri ante condemnationem duplicatas restituere; & est verius (vt dicam dub. sequenti) non teneri ante condemnationem restituere Ecclesie, sed danti. Et sic hanc sententiam, quod iure Ecclesiastico non impediatur translatio domini, nisi in simonia in ordine, beneficio, & ingressu Religionis, tenent Sotus lib. 9. de iust. quest. 8. art. 1. ad 6. vers. Porro vero. Henríquez lib. 7. de indulg. cap. 35. n. 4. in commento littera S. Manuel 2. tomo summae cap. 66. num. 2. Angles floribus 2. part. quest. Quis a restitutione sit liber. dub. 18. conclus. 3. fol. 193. 194. & hoc dicit forsitan esse verum Victoria relecti, de simon. 2. part. num. 4. & dicit esse probabile Ludou. Lopez 1. part. instr. noui. cap. 307. fol. 971. pagina 2. initio, & tenent quidam docti recentiores.

Nota primò hoc intelligi, quando tradita est res spiritualis: si enim non sit tradita, & restituendum pretium, vt dicam dub. sequenti.

Et 4.

Secundo

- 4. Secundo nota, quod quamvis iustitia, vel gratia non sit circa beneficia, ac pretium datum pro illis est restituendum, per Extrava. Gregorij XIII. ut dixi supra dub. 104. sine.
- 5. Tertio nota, quod licet ius patronatus non sit beneficium, ac si vendatur, eius venditio non tenet: & sic est restituendum, & etiam pretium, ut supra dixi dub. 79. & 83.
- 6. Tandem infertur contra Nauar. & Ludouicum Lopez, quod emens vicariatum Episcopi, cum is non sit beneficium, non tenetur illud resignare: vt patet ex adductis pro secunda sententia.

DVBIVM CXIV.

Cui sit restituendum pretium simoniace acceptum casu, quo iuxta dicta restituendum est.

HAc in re certum est, quod si causa non est subsecuta, quia, v. g. simonia non fuit realis, & completa, sed conuentionalis; & imperfecta ex parte rei spiritualis, quia scilicet alter dedit pretium, & alter non reddidit rem spirituales, tunc pretium est restituendum. Ratio, quia alter non est libera datio, cum causa non extet, ob quam facta est; & ita fatentur omnes Doctores citandi, & sic debet intelligi Syluest. verb. *simonia* quest. 20. in principio, vbi dicit simoniam conuentionalem secundum omnes obligare ad restituendum acceptum.

Secundo licet Couar. reg. peccatum 2. part. §. 2. num. 7. sine dicat, quod in hoc casu non est restituendum danti, sed pauperibus; si sit aliqua lex, que in penam inique conuentionis inhabilem faciat eum, qui dedit, ad repetendum; quare cum talis lex sit, vt ibi fatetur Couar. nempe l. 2. ff. de condit. ob temp. causis, manifeste sequitur hoc in conuentione danti restituendum: licet hoc inquam dicat Couar. ac tunc certum est in hoc casu esse restituendum danti ante condemnationem iudicis. Ratio, quia itando in iure naturali, quae dedit pretium, non plene abdicauit se dominium, sed adhuc manet ipse, pendente adhuc consummatione contractus, & ius Ecclesiasticum non punit hanc simoniam conuentionalem imperfectam. Sic tenet Nauar. lib. 4. de restit. cap. 2. num. 144. Angles floribus 2. part. quest. Quis a restitutione sit liber, dub. 12. fol. 192. Manuel 2. tomo summa, cap. 66. num. 4. Candelabrum Sacramentorum in appendice cap. 1. num. 29. Metina C. de restit. quest. 2. §. de eo quod, vers. ob causam. Aragon 2.2. quest. 32. art. 7. fol. 760. ad 3. & ibi Bañes dub. 2. fol. 1174. Sotus lib. 9. de iust. quest. 8. art. 1. corp. vers. de simonia vero conuentionali. Victoria relect. de simon. 2. part. num. 6. Caiet. summa verb. *simonia*, sub finem. Ludou. Lopez. 1. part. instr. noui, cap. 305. fol. 95. §. pag. 2. Corduba lib. 1. quest. 9. §. 2. dist. 5. fol. 261. pag. 1. Nauar. summa Lat. noua cap. 17. num. 30. fins. Hisp. n. 36. Metina lib. 1. summa, cap. 14. §. 21. fol. 128. pag. 2.

Tota autem difficultas est, quando simonia fuit ex vtraque parte completa, quia scilicet facta est collatio beneficii, & pretij, cui sit tunc pretium restituendum.

Duplex est sententia. Prima generaliter docet non esse restituendum pretium danti illud, quia ob suam turpitudinem illo priuatus est, cap. de hoc, & cap. audinimus, de

simon. Item quia iam abdicauit a se dominium, dum illud dedit pro beneficio. Ita omnes Doctores statim citandi, & Couar. reg. peccatum, 2. part. §. 2. num. 7.

At licet hi Doctores conueniant non esse restituendum danti, ac dissentiant cui sit restituendum.

Quidam ergo ex his Doctoribus dicunt restituendum esse Ecclesiae, in cuius iniuriam simonia commissa est; sic enim habetur expresse cap. de hoc, & cap. audinimus, de simon. Sic tenet D. Thom. 2.2. quest. 100. art. 6. ad 4. Panorm. Anton. Holtiens. ac communis, cap. de hoc, de simon. & multi Doctores citati supra dub. 83. Nauar. summa Lat. noua, cap. 17. num. 32. vers. non obstat, & eadem summa Lat. cap. 25. num. 115. Hispana num. 117. & super extrava. de datis pro iust. vel grat. num. 45. Syluest. restit. iur. 2. paulo post principium, ante vers. sed quod dictum est, & verb. *simonia*, quest. 20. dicto 2. Tabien. verb. *simonia*, quest. 76. 77. Capua lib. 2. decis. cap. 97. num. 3. Metina C. de restit. quest. 2. §. de eo quod, vers. Deinde si res data est simoniace. D. Anton. 2. part. tit. 1. cap. 5. §. 7. Abul. cap. 6. Matthei, quest. 39. Paludan. 4. dist. 25. quest. 5. num. 7.

Nota primo, quod dicitur dari in prauidium alicuius Ecclesiae, vt si quis voluit obtinere beneficium in aliqua Ecclesia per simoniam, erit in prauidium illius Ecclesiae, & sic illi est restituendum: si autem simoniae promotus est ad ordines ad titulum alicuius Ecclesiae, illi Ecclesiae, seu beneficio; si ad nullius titulum, debet restitui Ecclesiae cathedrali, de cuius diocesi est ille. Sic Abulcus libi. Syluest. verbo, *simonia*, quest. 20. dicto 2. D. Anton. dicto 5. 7.

Secundo nota, quod taliter Ecclesiae debet restitui, vt ea restitutum non cedat in vtilitatem delinquentium: vnde si solus Praelatus, vel aliquis de Ecclesia deliquit in tali simonia, Ecclesiae restituendum est pretium; quia delictum vnius non debet ipsi nocere: si vero totum Capitulum deliquit, restituetur aliae Ecclesiae, seu pauperibus. Sic D. Thomas, Syluest. eo dicto 2. & 3. D. Anton. Abulcus libi. Nauar. summa Lat. cap. 25. num. 113. Hispan. num. 117. Addit D. Thomas, & Nauar. summa Hisp. debere fieri auctoritate superioris: sed in summa Lat. dicit hanc non esse necessitatem in foro conscientiae.

Alij vero Doctores ex iis, qui fatentur non esse danti restituendum, dicunt tale pretium esse restituendum pauperibus. Ratio, quia cum ille voluntarie dederit pro illa causa, iam illa causa subsecuta abdicauit a se totum dominium, & cum recipiens inhabilis sit ratione simoniae ad retinendum, manet sicut res perita iniuste acquisita sine vilo dominio, & sic est restituendum pauperibus. Nec obstant capita citata in absentia restitui Ecclesiae iniuriam passae, quia id est in penam iniuriae, & sic non obligat talis poena ante condemnationem. Sic tenent D. Thom. 2.2. quest. 32. art. 7. corp. & ad 2. & quest. 62. art. 5. ad 2. Aragon 2.2. quest. 32. art. 7. fol. 762. Tutrec. cap. non sane, 14. quest. 5. num. 2. Gabriel 4. dist. 15. quest. 6. art. 3. notabilis 4. Palud. 4. dist. 15. quest. 3. art. 3. conclus. 3. m. 35. Corduba lib. 1. quest. 9. §. 2. dicto 5. fol. 261. vers. Quinrum dicimus, & vers. Tertia tandem opinio, in fine. Et tenet tanquam probabile Victoria relect. de simon. 2. part. num. 6.

Alij vero dicunt esse restituendum Ecclesiae, vel pauperibus. Sic Caiet. verbo *restitui*, cap. 4. Arnil.

DVBIVM CXV.

Qualiter obtinens beneficium per simoniam realem ex vtraque parte completa, teneatur illud resignare, ac fructus restituere, quando scienter se iussit id accepti.

Prima conclusio. Quando simonia commissa est per ipsum, vel per alium, eo scienter, & non contradicente, licet apud antiquos vt refert Couar. vbi infra satis controuersum erat, ac esset priuatus, priuatus beneficij; & quidam dicebant publicum esse priuatum, occultum vero priuatum: ac iam hoc dubium cessat per Extrava. 2. de simon. & sic certum est collationem beneficii esse nullam, ac teneri talem simoniacum ante vllam iudicis sententiam statim resignare, vt expresse dicitur in ea Extrava. Et sic tenent D. Thom. 2.2. quest. 100. art. 6. ad 3. Couar. reg. peccatum 2. part. §. 8. num. 7. vers. Apud veteres. Corduba summa, quest. 28. Nauar. summa Lat. cap. 23. num. 111. vers. nota. Innoc. cap. cum vniuersorum, de veteri pernat. & ibi Holt. sine. Anchar. ibi num. 5. Imola ibi n. 6. & Panorm. ibi num. 5. Victoria relect. de simon. 2. p. num. 2. Ludou. Lopez 1. part. instr. noui, cap. 307. fol. 97. pag. 1. Ludou. Gomez regula, de vniuersali, quest. 12. §. & ista, in fine. Felin. cap. infirmatum, de simon. num. 6. Manuel 2. tomo summa, cap. 56. num. 6. Metina lib. 1. summa, cap. 14. §. 21. fol. 129. Aragon 2.2. quest. 100. art. 6. fol. 1133. Nauarra lib. 2. de restit. c. 2. num. 431. Rosella simonia 6. num. 3. Sotus lib. 9. de iust. quest. 8. art. 1. corp. sine, & ad 3. Rebuff. praxi benef. tit. de simon. in resignat. num. 11. 12. Syluest. verbo *simonia*, quest. 13. dicto 8. D. Anton. 2. part. tit. 1. cap. 5. §. 21. Angel. simonia 7. num. 3. & omnes.

Hinc fit, tale beneficium posse impetrari tanquam vacans. Sic Panorm. eo num. 5. Rebuff. eo num. 11. addens posse impetrari tanquam vacans absque alia declaratione. Hoc tamen intelligitur, quando publica esset simonia. nam si est occultata, talis dicitur habere titulum coloratum: unde tale beneficium non potest impetrari non facta mentione de titulo colorato, per notata cap. cum in nostris, de concess. praebend. nec potest renunciari sine licentia superioris, per cap. cum in dubio, de renunciat. Sic Felin. cap. infirmatum, de simon. in 6. quia vt ait Butrio cap. nisi cum pridem, de vniuers. tit. num. 8.) quoties aliquis verè earet titulo, habet tamen colorem tenendi, vt quia defectus est occultus, debet in manibus superioris renunciare, quia communiter reputatur verus titulus. Et quod sit necessaria mentio colorate possessionis alicuius, vide Menoch. lib. 2. de arbit. ceteraria §. casu 201. a num. 139.

Secunda conclusio. Talis simoniacus tenetur restituere omnes fructus beneficii. Patet ex Extrava. 2. de simon. vbi id expresse dicitur, & constat, si enim non acquirit titulum beneficii: ergo nec ius ad fructus: ergo tenetur omnes fructus restituere. Et tenent omnes Doctores citandi.

Nota primo, quod non tantum tenetur restituere fructus perceptos, sed etiam fructus, qui percipi poterunt a possessore diligenti: sic enim tenentur restituere possessores male fidei, qualis est iste. Sic D. Thom. 2.2. quest. 100. art. 6. ad 3. Syluest. Rosel. Angel. D. Anton. vbi supra, Sotus lib. 9. de iust. quest. 8. ad 3.

Hoc tamen intelligendum est, quando legitimus possessor

Aemil. ibi num. 17. D. Anton. 2. part. tit. 2. cap. 5. §. 1. & dicit valde probabilem Bañes 2.2. q. 32. art. 7. dub. 2. pag. 1174. & idem docent generaliter, quoties datio est turpis ex vtraque parte. Glossa reg. peccatum, vers. restituatur de regulis in 6. & tenet Tabiena verbo *restituere*, quest. 15.

Secunda tamen sententia docet restituendum esse pretium danti ante iudicis sententiam, licet quia datus non aliter abdicat a se dominium, nisi vt in recipientem transferat: ergo si recipiens est incapax, dans manet dominus; ergo non est spolians nisi lege aliqua fiat incapax recipienti, quae tamen non extat, nam tenent citati applicantes Ecclesiae iniuriam passae pretium, sunt in poenam talis iniuriae: ac poena non obligat ante iudicis sententiam. Sic Nauarra lib. 4. de restit. c. 2. num. 147. Molina tomo 1. de iust. tract. 2. disp. 92. pag. 141. sine. Bañes 2.2. q. 32. art. 7. dub. 2. fol. 1174. Metina lib. 1. summa c. 14. §. 21. fol. 129. Sotus lib. 9. de iust. quest. 8. art. 1. corp. vers. de simonia vero mentali. Aragon 2.2. quest. 100. art. 6. fol. 1133. vers. ad secundum argumentum. Ledelm. 2.4. quest. 18. art. 3. fol. 262. pag. 3. initio. Ludou. Lopez 1. part. instr. noui cap. 307. fol. 670. pag. 2. Angles floribus 2. part. Quis a restitutione sit liber, dub. 2. fol. 192. Manuel 2. tomo summa, cap. 66. num. 4. & reputant probabilem Victoria de simon. 2. part. num. 6. & Candelabrum Sacramentorum in appendice cap. 2. num. 29. & generaliter quando ex vtraque parte versatur turpitudine, dicit probabile Alcozer lib. de ludo cap. 47. conclus. 5. & est ceteris probabilior.

Nota primo quod cum omnes haec sententiae sint valde probabiles, potest quis tota conscientia quamvis illarum sequi. Et sic potest pretium danti, vel pauperibus, vel Ecclesiae lae restituere: & sic fatentur Bañes, & Victoria vbi supra, & quidam docti iuniores.

Hinc fit, quod si ipse, qui recipit pecunias in pretium beneficii, pauper sit, potest retinere sibi, sequens sententiam probabilem, quod restituendum sunt pauperibus.

Ab hac sententia secunda excipit datum simoniace pro iustitia, vel gratia, id enim solis pauperibus est restituendum, per Extrava. Greg. XIII. ut dixi supra dub. 104. sub finem. Quare si ipse pauper sit, potest sibi retinere.

Secundo excipit casum cap. veniens, de simon. vbi inbetur, vt pretium datum pro ingressu Religionis restituatur danti: cuius ea est ratio, vel quia ipse dedit bona fide, & Monachus exigentibus praetertur confuetudinis, & sic non fuit ibi manifesta dantis turpitudine. Sic Ioannes Metina C. de restit. quest. 2. §. de eo quod, vers. deinde si res data est simoniace. Couar. reg. peccatum, 2. part. §. 2. num. 8. vel pecunia ibi restituitur danti, vt est translatus ad aliud monasterium eam secum in id monasterium defertur, ne sit illi onerosus ad sua alimenta. Couar. ibi, & Panorm. eo cap. veniens. Vel tertio, quia qui pretium dedit, non commisit simoniam ex affectu auaritia, sed ex nimio Religiosis affectu. Sic Bañes 2.2. quest. 31. art. 7. dub. 2. conclus. vltima fol. 1175. Vel vltimo, quia deliquerunt Abbas, & Monachi. Sic Abul. cap. 6. Matthei, quest. 39.

possessor eos erat percepturus nam si, v.g. decem percipi poterunt, & simoniacus tantum percipit octo, & negligens iustus tantum octo, siue casu, siue sua negligentia esset percepturus, tantum octo tenebitur restituere quia in his octo tantum dimittit: nisi hic simoniacus plures fructus percipit; tunc enim, licet iustus possessor non esset tot percepturus, teneatur omnes restituere, quia tunc fructus ex re aliena percepti. Sic Nauarra lib. 2. de restitu. cap. 2. num. 418.

6. Secundo nota, quod omnes fructus sunt restituendi, deductis expensis factis causa fructuum. Sic D. Thom. Sotus, Nauarra. D. Anton. Syluest. ibid. & omnes.

7. Hinc fit deducendum esse iustam mercedem laboris in fructibus colligendis, & in cura, & administratione, quia possessor male fidei etiam recuperat iustam mercedem laboris: vt notat Conar. lib. 1. cor. cap. 3. num. 3. Medina. C. de restitu. q. 6. propositione 1.

8. Secundo fit, quod si soluebat pensionem, debet detrahi quod soluebat: & si illam redimit, debet extrahi, quod inemptum fuit in redemptione illius, quia omnia haec cedunt in utilitatem iustam possessoris beneficii legitimi. Sic nonnulli docti iuniores.

9. At graue dubium est, an sit deducendum ex fructibus salarium, quod debebatur ministro ratione ministerii, quod hic simoniacus exhibuit in beneficio. Quidam enim id negant, dicunt enim quod quoties ob delictum arceatur quis à ministerio, vt in ob illud fiat excommunicatus, vel irregularis, penitus fructus tali ministerio debitos; quia ob tale ministerium potius poenam, quam praemium meretur. Sic Conar. 4. decret. 2. part. cap. 6. §. 8. num. 2. que. Et Rebuff. praxi beneficii de simonia. in responsis. num. 3. 5. & videtur tenere Nauarra. lib. 5. consil. de restitu. cap. 5. §. in antiquis.

10. At verus est ille deducendum ex fructibus. Ratio, quia licet ipse peccarit in tali administratione, ex seruitio, & iuste à iudice in foro externo ob hoc puniretur maiori poena; at certum est illud ministerium fuisse in utilitatem Ecclesiae, cum vere ministraret, veraque Sacramenta contulerit. Et confirmatur, quia id consumendum erat in ministerio, qui seruiret; & quia etiam possessori male fidei deest iusta laboris merces, vt dixi. Sic colligitur etiam ex D. Thoma 2. 2. quae. 100. art. 6. ad 2. Syluestro. Soto, D. Anton. dicunt enim deducendos esse fructus consumptos in seruitium, & Ecclesiae utilitatem. Et tenet Henriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 14. num. 3. sine. & cap. 3. num. 3.

11. An vero si se pauper possit sibi retinere, dicam infra dub. 119.

12. Nota, quod excommunicatus, & suspensus casu quo tenentur restituere fructus, possunt deducere omnes expensas dictas; quia est eadem ratio.

D V B I V M C X V I.

An quando quis ignorauit simoniam, quia scilicet ipse ignorante alius dedit pretium, vt sibi conferretur beneficium, teneatur beneficium resignare, & fructus restituere.

Hac in re certum est quod, siue dicamus collationem fuisse validam siue non fuisse, vbi primum hic fuerit simonia, fuisse commissam

in sua promotione, teneatur statim beneficium resignare. Paret ex cap. ex infirmatione, de simonia. vbi dicitur: simoniaco ignoranter promotio ad beneficium dicitur: Ratione talis promotionis, nil iudicis in ipsa Ecclesia vendicare. & cap. penult. de elect. vbi dicitur posse Episcopum cum simoniaco ignoranter dispensare, vt retineat beneficium, si est in hoc ergo ante dispensationem nequit remittere. cap. de regularibus de simonia. vbi de eisdem promociis ignoranter dicitur, cogat eos ad renuntiandum; & cap. sicut tuus, de simonia. sic dicitur, secundum sacrorum Canonum instituta etiam parvuli qui cupiditate parentum Ecclesias per pecunias sunt adepti, eius dimittere teneantur. Sic tenet D. Thomas 2. 2. quae. 100. art. 6. ad 3. Aragon eo art. 6. fol. 1133; D. Anton. 2. part. tit. 1. cap. 5. §. 21. Nauarra. in omnibus summis cap. 25. num. 113. & lib. 5. con. tit. de simonia. in antiquis consil. 60. & 61. num. 1. in nouis consil. 3. §. num. 2. & consil. 5. consil. 97. num. 1. dicens esse certum apud omnes, Syluest. verb. simonia. quae. 13. dicto 8. Kofel. simonia 6. num. 3. Angel. simonia 7. num. 3. Panorm. cap. ex infirmatione. num. 2. & cap. tanta sine de simonia. Tabien. verb. simonia. 9. 9. lex 17. tit. 17. part. 1. Felin. cap. infirmatum, de simonia. num. 6. Butrio dicto cap. ex infirmatione. m. 2. Nauarra. lib. 2. de restitu. cap. 2. num. 432. Henriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 37. num. 5. Ludou. Lopez. 1. part. instruct. noui cap. 304. fol. 943. Manuel 2. tomo summa, cap. 66. num. 3. Rebuffus de pacif. possess. num. 198. vers. Etiam cum simonia. Palud. 4. dist. 2. §. quae. 5. n. 8. Conar. regula. peccatum. part. §. 8. num. 8. vers. Quod si contendant, vbi addit, quod licet tepereanus ab initio fuisse validam collationem, & reuocandam in poenam delicti, adhuc dicendum est, quod vbi habet scientiam simoniae, teneatur dimittere beneficium; & sic Nauarra. & Felin. qui, vt statim dicemus, tenent collationem fuisse validam, fatentur (vt eos citauit) teneri habita scientia statim dimittere. Hinc

Inferitur primo, quod haec incapacitas ad retinendum beneficium, non est poena: non enim esset aequum, vt ob delictum alterius, qui non est in culpa, puniretur: sed est incapacitas quadam ad retinendum beneficium simoniace collatum ignoranter in odium simoniae, vt irregularitas in iudice. Sic Nauarra eo cap. 2. num. 432. Aragon d. art. 6. fol. 1135.

Secundo inferitur, quod si habita scientia non restituat, ex tunc est possessor beneficii mala fide, siquidem illud restituere, seu renunciare tenebatur; quare ex tunc est certum teneri restituere fructus, quos percipit eo modo, quo dubio praecedenti dixi teneri possessorem male fidei. Sic Conar. Syluest. D. Anton. Angel. ibi. Nauarra. dicens esse certum, lib. 5. consil. tit. de simonia. in antiquis consil. 61. num. 15. in nouis consil. 97. num. 15.

Limita tamen quae dicta sunt, scilicet simoniae esse ignoranter recipientem beneficium teneri habita scientia illud resignare, & fructus restituere, primo nili quod et eos, qui dederunt pecunias, dedisse malitiose animo nocendi ei, qui eligendus erat ad beneficium; tunc enim talis simonia eo ignorante commissa non nocet ei; & sic non tenetur resignare beneficium. Sic habetur expressè cap. nobis, de simonia. & tenent D. Thomas, Sotus, Ludou. Lopez. Aragon. fol. 1131. citati, Henriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 37. num. 5. Manuel 2. tomo summa, cap. 59. num. 4.

Secundo

Secundo limita, nisi recipiens beneficium omnino contradixit collationi pretij: tunc enim non nocet ei collatio pretij, se ignorante, facta. Hoc est contra Rayn. Vincent. Host. quos refert, & sequitur Syluest. verbo simonia, quae. 13. dicto 1. Sed haec limitatio habetur sicut tuus, de simonia. & eam tenent D. Thom. Sotus, Aragon. Manuel, & Henriquez ibi. Nauarra summa Lat. cap. 25. num. 113. & nonnulli docti recentiores.

Nota, quod aliqui sublimitant hanc limitationem, nisi postea ratam habeat simoniam commissam soluendo pretium promissum, vel solum se contradicente; tunc enim non obstante contradictione prius facta tenebitur resignare beneficium. Probat ex cap. sicut tuus, de simonia. vbi dicitur non nocere simoniace ignoranter electo, quando ipse expressè contradixit; & redditur haec ratio: quoniam ex eo quod contra prohibitionem tuam, à qua postmodum non recessisti, aliquis tenuit ignoranter promissum pecunias, & soluit, praesertim cum hic nulla tibi sit consanguinitate coniunctus, nihil debet tibi ad poenam, vel culpam imputari, nisi postea concesseris, pecuniam soluendo promissam, vel reddendo solum. Haec ibi. Sic tenent D. Thom. d. quae. 100. art. 6. ad 3. Manuel 2. tomo summa, cap. 59. num. 4. Glossa cap. nobis, de simonia. vers. tamen Syluest. verbo simonia, 9. 13. dicto 1. & quae. 8. dicto 5. faciunt Doctores, quos refert dub. 120. notab. 2.

At satis probabile est non teneri resignare beneficium, quando expressè contradixit, licet post obtentum beneficium soluerit pecuniam promissam, vel reddiderit solum. Probat, quia poena sunt restringenda; at hic reuera contradixit simoniae, quod est id, quod requirit cap. sicut tuus, de simonia. ne incurrat hanc incapacitatem. Et quod addit textus, nihil debet tibi ad poenam, vel culpam imputari, nisi postea consenseris soluendo, potest optime explicari, vt respondere Adrianus vbi infra, quod id refertur ad culpam, ita quod tunc imputabitur ad culpam: at quod imputetur ad poenam, non dicit id clarè textus; cum ergo sit poena grauissima, est valde restringenda: & nisi clarissime constet, non est imponenda. Sic Henriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 37. num. 5. litera P. Adrian. quodlib. 9. art. 3. litera B. C. facit, quod dixi supra dub. 104. num. ... ex Nauarra. & aliis, quod hic non incurrit suspensionem, nec alias poenas simoniae: immo aliquando non peccat.

Tertio limita, vt intelligatur collationem esse irritandam, & teneri resignare beneficium quando ipso inficio esse commissam simonia, quando (inquam) commissa est, antequam ille haberet ius aliquod in beneficio, vel ad beneficium. nam si committatur postquam habet ius in re, vel ad rem, ipso ignorante, nec consentiente non tenetur resignare. Ponit exemplum Syluest. vt post electionem Petri alius daret, eo ignorante, pretium pro eius confirmatione, & vel consecratione. Sic Nauarra. in omnibus summis cap. 25. n. 113. Syluest. verbo simonia, quae. 13. dicto 1. Henriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 37. num. 5.

Quarto limita, quod teneatur resignare beneficium, quando illa simonia eo ignorante commissa fuit vere causa electionis, seu collationis beneficii: scilicet si non fuit causa, quia, vel data est pecunia vni ex electoribus, absque cuius suffragio teneret electio; quia dempro illo maior pars ele-

git: vel si data est omnibus electoribus, vere absque receptione illa pecunia erant hunc electuri. Haec est contra Glossam cap. nobis, vers. interueniente, de simonia. & ibi Ioan. Andr. Felin. in fine. Rebuff. in concord. rubr. de elect. verbo & simoniaco, circa initium, dicentes etiam in hoc casu teneri resignare: quod idem alij tenent, quando pecunia data est ipsi electori, vel collatori; scilicet quando cuidam tertio, vt intercederet. Hi sunt Hostien. cap. tanta, de simonia. & ibi Innoc. num. 2. Anchar. cap. nobis, de simonia. n. 5. & ibi Panorm. n. 5. Anton. ibi n. 7. Sed nostra limitatio est vera, & colligitur ex d. cap. nobis, vt ibi ponderat Glossa, vers. interueniente; & eam tenet Nauarra. in omnibus summis, cap. 25. num. 113. Manuel 2. tomo summa, cap. 59. num. 6. Ludou. Lopez. 1. part. instruct. noui. cap. 256. sine. Henriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 37. num. 5. Adrian. quodlib. 9. art. 3. paulo post principium, lit. B.

Circa hanc limitationem nota primo, quod Nauarra. & Ludou. Lopez dicunt, quod si electores non fuerunt moti principaliter ob illum pecuniam, non tenetur alter resignare beneficium. Sed credo quod si moti sunt ob pecuniam, licet non principaliter, & forsitan etiam aliam illum eligentat reuera etiam ob pecuniam moti sunt, tenetur resignare; quia tunc vere datum est simoniace beneficium: sicut de consensu furtum, vel homicidium, &c. dicunt Doctores teneri de consilio, quando ob consilium alius animosior factus est, licet absque consilio esset perpetraturus.

Secundo nota, quod Panorm. eo c. nobis, de simonia. n. 5. & Innoc. cap. tanta, eodem tit. dicit, quod si ipsemet ordinandus, vel ad beneficium electus, dedisset pecunias pro ordine, vel electione, semper incurteret poenas simoniae. licet ratio illa pecuniae non esset causa, nec ad id moueret. Sed contrarium & bene tenet Adrian. proxime citatus, vt dixi etiam supra dub. 26. quia reuera non fuit illa simonia ex vtraque parte consummata, cum pecunia nullo pacto fuerit causa ordinis, vel collationis.

Tertio nota quod Henriquez eo cap. 17. num. 5. 12 dicit, quod in foro conscientiae statuit dicto recipientis pecuniam pro electione, si asserat ob eam non motum fuisse: & litera A. in commento dicit quod quando non ipsi electori, sed cuidam tertio data est pecunia, vt intercederet cum electore, in vtroque foro statuit dicto electoris asserentis se ea intercessione non motum fuisse, quia non fuit particeps criminis. Et hoc secundum fatetur Panorm. cap. nobis, de simonia. num. 5. Sed in primo casu dicit non credi ipsi electori, quia est particeps criminis: & hoc idem Felin. ibi sine, & Ioan. Andr. ibi. Sed credo quod si alius esset vir timoratus, & fide dignus, credendum est illi in foro conscientiae, licet non in foro externo.

Graue autem dubium est in hac re, an collatio beneficii, praesentatio, seu electio facta per simoniam ab alio commissam, eo ignorante, sit valida, ita, vt sic recipiens beneficium acquirat verum illius titulum.

Duplex est sententia.

Prima ait non esse validam. Probat, quia cap. 14 nobis, de simonia, dicitur, hanc collationem esse penitus reprobendam, & dictio. penitus, significat nullitatem ipso iure, vt docet Corsetus in singularibus suis, verb. penitus, & colligitur ex Glossa l. qui Aduocatum, C. de postul. vers. arceantur; dicit enim ille